

Stuehøjtalere,
som selv kvinder
kan leve med

SIDE 12-13

M A G A S I N E T
livsstil

BOLIG | MAD | VIN | HAVE | SUNDHED

UGE 29 | 2017

Genvind magten
over din smartphone
Side 16-17

Redaktøren smager
på hvide bordeauxvine
Side 18-19

FORFATTER JOSEFINE KLOUGART:

**Jeg skriver de bøger,
jeg selv har brug for at læse**

SIDE 6-11

At tage afsked med sig selv

Eksistens. I flere romaner har hun skrevet sig ind og ud af landskaber og eksistentielle problemer. 32-årige Josefine Klougart har længe været en succesfuld forfatter, men egentlig skriver hun bare de bøger, hun selv har brug for at læse. For at forstå verden og ikke mindst sig selv. Nu vil hun lære resten af verden at læse litteratur begejstret og åbent. Livsstil portrætterer en forfatter med en foranderlig sjæl, der ikke kan fanges i et konkret øjeblik.

Anja Limkilde, anli@jfmедier.dk

Hun bevæger sig ind og ud af drøm og virkelighed, bøgernes verden og den konkrete, der er her foran os ved et langt bord i Forlaget Gladiators kontorer. Hun afviser en direkte sammenhæng mellem sit liv og sine bøger, men hun citerer sine fiktive skrifter som svar på spørgsmål. Hvorfor var barndommen svær? Hvordan oplever hun altings forgængelighed? Hvorfor er hun bange for at dø?

- Som der står i "New Forest", begynder hun et svar, og efter henvisningen til sin seneste roman fortsætter hun:

- "At tage afsked er fortsat den største opgave, vi har. Kaldte jeg dig for min dengang. Jeg sagde jeg havde dig. Ethvert andet arbejde viser sig til sidst at have været én forberedelse til dette egentlige."

Josefine Klougart fortæller. Med blå øjne, der bevæger sig, åbnes og knibes sammen, fanger hun den lyttendes opmærksomhed, mens cockerspanielen Molly prøver at fange hendes mellem stoleben og høje hæle.

Ud over hundens helt basale er der to dagsordener. Journalisten prøver at konkretisere, skabe sammenhænge og forstå et 32-årigt liv. Men Josefine Klougarts eksistentielle sind er allerede videre. Hun har forladt sit tidligere jeg og er på vej mod et nyt. Forandret. Udviklet.

Det er det, litteraturen kan, mener hun. Og det er egentlig det, der er hendes dagsorden: litteraturens potentiale. Til at ændre mennesker. Og til at udvikle verden. Til et bedre og mere kærligt sted at leve. I det perspektiv kan der være journalist-spørgsmål, der ikke er relevante at svare på.

Barndommens bøger

Der er graffiti på døren. Et papirudklip viser, at den gemmer på Forlaget Gladiator, der udgiver en af dansk litteratures store stjerner. "Et skræmmende talent" og "Danmarks Virginia Wolf" er Josefine Klougart blevet kaldt.

Kontoret er skramlet, kreativt, urbant og snævert, og for enden af det sidder redaktør Jakob Sandvad, der har læst hvert eneste ord, Josefine Klougart har skrevet, siden hun var 15 år. De seneste med beskeden om, at hun og Molly bliver forsinket.

Sammen har Jakob Sandvad, Josefine Klougart og Hans Otto Jørgensen, tidligere rektor på Forfatterskolen, grundlagt Gladiator for at kunne udgive den litteratur, de synes er vigtig. For at give forfattere bedre forhold. Og for at undervise i læsning.

Foruden at være medstifter af forlaget har Josefine Klougart skrevet fem romaner, opnået to nomineringer til Nordisk Råds litteraturpris, modtaget Kronprins-

parrets Stjernedryspris, er blevet oversat til 12 sprog og har været genstand for talrige rosende anmeldelser.

Journalister har tidligere taget turen - både med og uden Josefine Klougart - til hendes barndom og opvækst i Mols Bjerge for at konstatere, at ingen er overrasket over forfatterens talent og tidlige succes, hverken på Syddjurs Friskole, privatskolen i Aarhus eller i hendes barndomshjem.

Selv kalder hun det en tilfældighed, at det var litteraturen, der blev hendes kreative udtryksform. Det fortæller hun, da hun - nogle minutter forsinket - har sat sig ved det lange bord.

- Jeg bryder mig ikke om at fremstille det som en nærmest guddommelig løvmæssighed, der gjorde, at jeg blev forfatter. Grundlæggende tror jeg, det er en masse tilfældigheder, der har gjort, at jeg

→ FORTSÆTTES
NÆSTE SIDE

JOSEFINE KLOUGART

Forfatter, underviser og foredragsholder.

Er født i 1985 og opvokset i Mols Bjerge.

Har læst litteratur- og kunsthistorie på Aarhus Universitet og er uddannet fra Forfatterskolen i København i 2010.

Hun debuterede med romanen "Stigninger og fald" i 2010. Har senere udgivet seks bøger, blandt andet romanerne "Hallerne" (2011), "En af os sover" (2012), "Om mørke" (2013) og "New Forest" (2016).

Hun har desuden udgivet flere kollektivværker, senest "Your Glacial Expectations" (2017) sammen med Olafur Eliasson og Günther Vogt.

Klougart er oversat til 12 sprog og har holdt forelæsninger på blandt andet Berkeley og Sorbonne. Til efteråret tiltræder hun en stilling som gæsteprofessor i verdenslitteratur ved universitetet i Bern, Schweiz.

Hun har været indstillet til Nordisk Råds litteraturpris to gange, i 2011 og 2013. Har modtaget Kronprinsparrets Stjernedryspris i 2011.

Josefine Klougart, Jakob Sandvad og Hans Otto Jørgensen stiftede i 2013 Forlaget Gladiator, som udgiver bøger, litteraturteori og undervisningsmateriale samt litteraturbladet Texas Longhorn, og som huser skoler for læsere og forfattere.

Lyriske, poetiske og sanselige er tre ord, som er brugt til at beskrive Josefine Klougart's romaner. Det poetiske sprog i litteraturen kan få os til at tænke i andre baner, mener forfatteren. Foto: Yilmaz Polat

“

Jeg bryder mig sådan set ikke om at skrive. Jo, det kan være meget hyggeligt en vinterdag, men for at være helt ærlig, så gør det ondt i ryggen efter seks timer. Og for at være helt ærlig, så savner man jo at kunne spise frokost med nogle kolleger, og for at være helt ærlig, når jeg sidder og kigger ud på en børnehave, der går forbi, tænker jeg: "Hvorfor fanden er jeg ikke pædagog?"

← FORTSAT FRA
FOREGÅENDE SIDE

endte med at skrive. Jeg tror, at jeg kunne have fundet andre sprog at udfolde en medfødt sensibilitet i. Den samme sensibilitet, som jeg ikke bilder mig ind er helt unik. Jeg tror på, at mange børn har adgang til den form for åbenhed, evnen til og

viljen til at læne sig ind mod verden. Vi er bare del af et samfund, hvor de fleste af os animeres til at pakke den væk. Forskellen ligger i, at jeg var så heldig, at mine forældre både så den sensibilitet, værdsatte den og brugte deres mulighed for at støtte mig i udviklingen af den, siger hun.

Hun var ikke bare følsom, men også et melankolsk barn. Og et genert et, som

kunne bruge bøgerne som et helle. For med en bog i hånden blev der ikke forventet meget andet end, at man sad og læste. Der var intet pres for at præstere. Eller risiko for at falde igennem som menneske, som Josefine Klougart beskriver det.

Men bøgerne blev meget mere end et gemmested. Det var en verden, der åbnede sig for den generte, lyshårede pige. En pige,

som tydeligt skinner igennem det 32-årige kønne forfatteransigt, når hun fortæller om den første bog, hun læste, "Mis med de blå øjne", der gik "op ad bakke", "ned ad bakke", eller om, hvordan hun forberedte og glædede sig til at læse om Ingalls-familien i "Det lille hus på prærien". Den voksne kvinde forsvinder i et ukontrolleret grin, der afslører et mellemrum mellem

tænderne og en barnlig begejstring.

- Jeg har to billeder, der knytter sig til min erindring om det at læse som barn. I det ene billede ligger jeg på sengen på mit værelse. Jeg har ryddet op, alt står, hvor det skal, sengetæppet ligger, som det skal, så ingenting skal kunne forstyrre mig. I det andet billede ligger jeg på et vattæppe oppe i baghaven under solbærbuskene. Der

var sådan en dejlig skygge der under de brede solbærblade, så jeg skulle ikke knibe øjnene sammen for solen. Og så lå jeg elers og læste. Begge steder var sådan nogle rolige steder, og meget kan man sige om mit barndomshjem, men et udpræget roligt sted var det ikke. Vi var tre piger og en mor, der var lidt af en social begavelse. Der var altid en strøm af folk gennem det hus.

Folk og dyr, griner Josefine Klougart.

Til efteråret tiltræder hun som gæsteforsker ved universitetet i Bern, hvor hun har sat "Det lille hus på prærien" på pensumlisten.

Mødet med litteratur

Tilfældighederne, hvis sum blev en drøm om at skrive bøger, samlede sig hurtigere

Det var i skrivningen, at hun havde det største medfødte talent, mener Josefine Klougart, der tænker, at hun egentlig kunne være blevet musiker eller billedkunstner i stedet for forfatter, hvis det ikke var, fordi tilfældighederne bragte hende den vej.

Foto: Yilmaz Polat

for Josefine Klougart end for de fleste andre. Som 15-årig tog hun det første skridt. Et skridt, der skulle vise sig at blive bestemmende for hendes liv og for forlaget, vi sidder på. Hun begyndte på skriverlinjen på Testrup Højskole.

- Det blev et meget afgørende møde med en ny forståelse af, hvad litteratur er. Fra at skrivning og litteraturen havde været en eksotisk drøm, blev det en konkret oplevelse af en anden måde at tænke på, siger hun og tilføjer:

- Ligeftrem en måde at være menneske på, at leve på.

Det blev også til et møde med de to mennesker, hun i 2013 stiftede Forlaget Gladiator sammen med: Jakob Sandvad, der var elev og Josefine Klougarts kæreste de følgende otte år, samt Hans Otto Jørgensen, underviser, forfatter og den person, der gjorde det hele til alvor.

- Han tog mig seriøst som forfatter. Jeg kan huske, at han kiggede mig ind i øjnene og sagde: "Ved du godt, at det her forpligter? At det talent, du har, også er en opgave?" Et liv formes i høj grad af, hvilke mennesker man møder, og hvordan de mennesker formår at åbne noget for dig, siger Josefine Klougart.

Hun griner:

- Men jeg kunne godt tænke mig at komme på højskole igen og sidde ved et lejrbræt og drikke øl. Jeg endte med at sidde mere og skrive for nedrullede gardiner end at synge mit fædrelands vemodige sange over en øl ved et bræt, må man bare konkludere.

Til gengæld blev grundstenene lagt til et succesfuldt forfatterskab og et nyskabende forlag. Men først skulle Forfatterskolen afvise hendes ansøgning og bede hende komme tilbage, når hun var blevet ældre.

Brutal barndom

- Jeg var mildest talt ikke en, der kastede mig ud i verden, siger Josefine Klougart - samtidig med, at hun fortæller om at tage på højskole som 15-årig, søge ind på Forfatterskolen (i den anden ende af landet) som 16-årig og gå til forelæsninger på universitetet, før hun havde afsluttet 10. klasse.

- Det var mere sikkert at sidde på et auditorium på Aarhus Universitet, end det var at tage til fest med de andre fra 10. klasse. Fordi jeg havde og stadig har svært ved det blik og den vurdering, der ligger i sådan et socialt rum. Jeg synes, barndommen og ungdommen er en brutal del af ens liv. "De glade ungdomsår," ja tak! For de fleste af os lader de vente på sig. Eller de er som i mit tilfælde udskudt til engang i slutningen af 20'erne, hvor man endelig er begyndt af finde en form for ro i sin egen krop og sit eget liv.

Men hvorfor var forfatterens barndom så brutal? vil journalisten vide.

- Jeg skriver i "New Forest", at barndommen er den ondeste tid, frygtelig, fordi man ved alt, men ikke har lært at leve med den viden. Man bærer sine forældre, fordi man ikke har fundet ud af, at man ikke kan bære sine forældre. Jeg tror, der i "New Forest" står, at man som syvårig ved alt, hvad der er værd at vide om livet og døden. Ingen realisme har ødelagt den viden og måden, man er forbundet til den på, fortæller Josefine Klougart og udvisker

FORTSÆTTES
NÆSTE SIDE

← FORTSAT FRA
FOREGÅENDE SIDE

grænserne mellem sine bøger og sit liv.

For hvornår er hun forfatteren Klougart, og hvornår er hun fortælleren i de fiktive romaner?

- Forholdet mellem en forfatters liv og værker er komplekst. På en måde ligner

forholdet mellem menneske og værk det, vi kender mellem liv og drøm. Drømmens sandhed er en anden end en journalistisk eller videnskabelig sandhed. Samtidig tror jeg ikke, det er tilfældigt, hvad vi drømmer, og det er heller ikke tilfældigt, hvad en forfatter gestalter litterært. Jeg tror, at man drømmer for at nærme sig erkendelser, man ikke tør nærme sig i vågen til-

stand. Jeg skriver bøger om det, jeg ikke tør nærme mig overhovedet, siger hun.

Og på den måde har hendes forfatter-skab kredset om eksistentielle problemstillinger som ensomhed, sorg, tab, identitet, relationer og kærlighed. Alt det, hun selv har haft brug for at læse om.

- Jeg skriver de bøger, jeg selv har brug for at læse. Det er afgørende, at litteratur

skrives på en måde, hvor forfatteren har noget på spil og på en måde er dødsens angst for at blive sin egen læser, fordi man instinktivt forstår, at værket kan ændre ens liv. Mine bøger har ændret mit liv. Ikke fordi jeg har skrevet dem, men fordi jeg har læst dem, siger hun.

Sådan har hun udviklet sig. Sluppet et tidligere jeg, en angst eller en forståelse

- Jeg er vokset op i Mols Bjerge. Der var det nemt at føle sig forbundet til naturen og til verden, fordi man simpelthen var i den. Det er ikke umuligt at erfare sin egen forbundethed med verden i byen, men jeg tror, at det er tydeligere på landet. Fordi tempoet er et andet, og distraktionerne er lidt færre, siger Josefine Klougart. Foto: Yilmaz Polat

sind. For det er her, at Josefine Klougart arbejder for bøgerne og litteraturen. For at få den ud i verden. Og for at få den til at ændre verden.

- Vi har brug for litteraturen for at finde nye løsninger på de politiske, samfundsmæssige, eksistentielle problemer, som vi står i, mener hun.

- Man ser sit liv anderledes, når man er færdig med at læse en rigtig god bog. Når vi læser god litteratur, læner vi os ind mod noget, der er fremmed. Noget, man ikke ved, hvordan vil forandre en, men som gør det. På den måde rummer al læsning af god litteratur den grunderfaring, at vores perspektiv på tilværelsen, vores identitet og holdninger ikke er konstante. Litteraturen accelererer vores tænkning, vi bryder igennem til en anden måde at se verden på. Det kan jo skabe en form for ydmyghed i forhold til, hvor hårdt vi dømmer andre mennesker. Man kommer i kontakt med erfaringen af altings midlertidighed, af altings flygtighed og ens egne begrænsninger. Det tror jeg ikke gør mennesker ligeglade. Tværtimod. Det skaber mod til på forskellig måde at insistere på at bidrage til, at vi får et kærligt og åbent samfund, bygget på tillid og nysgerrighed, siger hun.

Det er forandring gennem læsning, der er projektet for Forlaget Gladiator. I et kreativt kontormiljø mellem øvelokaler, cykelsmed og kaffebar, keramiker og filmværksteder ligger kontoret på første sal i en baggårdsopgang. Huslejen er lav, så pengene kan gå til udgivelser og højere forfatter-royalties.

Forlaget er også en skole, hvor forfatteraspiranter undervises i at skrive og ikke mindst læse. Idéerne og måden at læse på bygger på traditionen fra Poul Borums og Per Aage Brandts forfatterskole, som blev grundlagt i 1980'erne. Formålet er, at læsning kan skabe udvikling og forbundethed med verden. Og i sidste ende et mere menneskeligt samfund.

- Det at stivne i sin tænkning er farligt. Og det fører til dogmatisk tænkning. Det er både på det personlige plan, og når vi tænker sammen i et samfund. I en kultur. Den naturlige tilstand for alt levende er at være i bevægelse. Og det er altid et problem, når et samfund eller et menneske stivner i en bestemt måde at tænke på. I det sikre. I at have sit på det tørre. Jeg vil hellere leve i et samfund, hvor vi er mindre optaget af at være konstant effektive og producerende, og hvor vi i højere grad tør læne os ind mod hinanden, ind imod det, der er svært ved at være menneske, siger Josefine Klougart, der deler sin og Møllys tid mellem forlagets fællesskabsprojekt og sit eget forfatterskab, der formes og skrives i hendes hjem på Christianshavn.

- I mit forfatterskab er jeg optaget af, hvordan man gør sig fri af noget. Hvordan man bevæger sig væk fra noget. Afskeden er - ved siden af den opgave, det er at elske - menneskets største opgave. Kærligheden fører tabet og afskeden med sig. I eksistentiel forstand, men også på et konkret hverdagsplan, hvor vi må forlade noget, vi er, for at blive noget andet. Det er ikke bare et spørgsmål om at kunne tage afsked med en kæreste, der forlader en. Det er ikke kun at tage afsked med de børn, der bliver voksne. Det er også at tage afsked med sig selv i en anden form - en tidligere form. Litteraturen lærer dig at forlade dig selv for at blive en anden, siger Josefine Klougart.

af sig selv og af verden. Hun er for eksempel ikke længere så bange for ikke at læse godt nok eller forstå litteratur på den rigtige måde. For hun oplever, at litteraturen og det poetiske sprog er til for, at man åbner sig og ikke lukker sig om sig selv i frygten for ikke at slå til. Nu er hun til gengæld bange for, at hun ikke skriver godt nok.

- Det er ikke engang noget, jeg er ban-

ge for. Det er noget, jeg ved. Jeg ved, at jeg ikke er god nok til at skrive. Men jeg arbejder på det. Mine ambitioner overstiger hele tiden det, jeg kan. Sådan skal det være. Indimellem oplever jeg dog omvendt, at jeg lykkes med at skabe noget, jeg ikke havde drømt om at kunne skrive. Men jeg går ikke rundt og bilder mig ind, at jeg er en fuldkommen unik begavelse, der har

fortjent folks opmærksomhed hen over 700 sider i "New Forest". Men jeg er overbevist om, at bogen er det værd - og det meste af tiden skammer jeg mig ikke over at sige det, fortæller forfatteren.

Litteraturens potentiale

Og så er vi tilbage på forlaget efter turen gennem barndommen og det foranderlige